

Bruksela, dnia 7 grudnia 2013 r.

KANCELARIA SENATU

Przedstawiciel Kancelarii Senatu
przy Unii Europejskiej

Sprawozdanie nr 117/2013

Sprawozdanie nt. programu Erasmus+

1. Zielone światło dla programu Erasmus+: ponad 4 miliony osób otrzyma dotacje unijne na podnoszenie umiejętności i zwiększanie szans na zatrudnienie

Parlament przyjął w dniu 19 listopada 2013 r. program Erasmus+, nowy program UE na rzecz kształcenia, szkolenia, młodzieży i sportu, którego realizacja ma rozpocząć się w styczniu. Jest to siedmioletni program ukierunkowany na podnoszenie umiejętności, zwiększanie szans na zatrudnienie oraz wspieranie modernizacji systemów kształcenia, szkolenia i wsparcia dla młodzieży. Budżet programu wynosi 14,7 mld euro¹ – o 40% więcej niż w przypadku obecnych programów. Ponad 4 mln osób otrzyma wsparcie, aby móc uczyć się, szkolić, pracować lub odbyć wolontariat w innym kraju. Na liczbę tę składać się będzie 2 mln studentów szkół wyższych, 650 tys. uczestników szkolenia zawodowego i uczniów zawodu oraz ponad 500 tys. osób biorących udział w wymianie młodzieży i odbywających wolontariat za granicą. Studenci planujący ukończenie studiów magisterskich za granicą, na które rzadko dostępne są stypendia lub kredyty krajowe, będą mogli skorzystać z nowego systemu gwarancji kredytowych, którym zarządzać będzie Europejski Fundusz Inwestycyjny. Erasmus+ zapewni również środki dla pracowników szkolnictwa i szkoleniowców, osób pracujących z młodzieżą oraz na finansowanie partnerstw między uniwersytetami, szkołami wyższymi, szkołami, przedsiębiorstwami i organizacjami niekomercyjnymi.

„Cieszę się, że Parlament Europejski przyjął program Erasmus+ i jestem dumny, że udało nam się zagwarantować 40-procentową podwyżkę budżetu w porównaniu z naszymi obecnymi programami. Jest to dowód zaangażowania UE w kształcenie i szkolenia. Erasmus+ przyczyni się także do walki z bezrobociem młodzieży, ponieważ pozwoli młodym osobom zdobywać

¹ Kwota w cenach bieżących z uwzględnieniem przewidywanej stopy inflacji w okresie 2014–2020. Odpowiada to kwocie 13 mld euro w cenach stałych z 2011 r.

doświadczenie za granicą, a przez to podnosić swoją wiedzę i rozwijać umiejętności. Oprócz dotacji dla osób indywidualnych, Erasmus+ wspierać będzie partnerstwa, które ułatwiają mając przechodzenie od edukacji do pracy, oraz reformy mające na celu modernizację i poprawę jakości kształcenia w państwach członkowskich. Kwestie te mają zasadnicze znaczenie, jeśli chcemy wyposażyć młode pokolenie w kwalifikacje i umiejętności, jakich będą potrzebować, aby osiągnąć sukces w życiu” – powiedziała **Androulla Vassiliou**, komisarz ds. edukacji, kultury, wielojęzyczności i młodzieży.

Erasmus+ ma trzy główne cele: dwie trzecie budżetu przeznaczają się na finansowanie możliwości nauki za granicą dla osób indywidualnych, na terytorium UE i poza nim; pozostałą część kieruje się na wsparcie partnerstw między instytucjami edukacyjnymi, organizacjami młodzieżowymi, przedsiębiorstwami, władzami lokalnymi i regionalnymi oraz organizacjami pozarządowymi, a także na reformy mające na celu modernizację systemów kształcenia i szkolenia oraz promowanie innowacyjności i przedsiębiorczości i zwiększanie szans na zatrudnienie.

Nowy program Erasmus+ stanowi połączenie wszystkich istniejących programów unijnych w obszarze kształcenia, szkolenia, młodzieży i sportu, w tym programów „Uczenie się przez całe życie” (Erasmus, Leonardo da Vinci, Comenius, Grundtvig), „Młodzież w działaniu” oraz pięciu programów współpracy międzynarodowej (Erasmus Mundus, Tempus, Alfa, Edulink oraz program na rzecz współpracy z państwami uprzemysłowionymi). Wnioskodawcy będą mogli łatwiej zrozumieć dostępne opcje. Wprowadzone zostaną także dodatkowe uproszczenia, które ułatwią dostęp do dotacji.

- **Kto może skorzystać z programu Erasmus+?**

- 2 mln studentów szkół wyższych będzie mogło studiować lub szkolić się za granicą; 450 tys. spośród nich odbędzie staże;
- 650 tys. uczestników szkolenia zawodowego i uczniów zawodu otrzyma stypendia pozwalające uczyć się, szkolić lub pracować za granicą;
- 800 tys. nauczycieli, wykładowców, szkoleniowców, pracowników szkolnictwa i osób pracujących z młodzieżą będzie mogło nauczać lub szkolić się za granicą;
- 200 tys. studentów studiów magisterskich odbywających stacjonarne studia magisterskie w innym państwie skorzysta z systemu gwarancji kredytowych;
- ponad 500 tys. młodych osób będzie mogło odbyć wolontariat za granicą lub wziąć udział w wymianie młodzieży;

- ponad 25 tys. studentów otrzyma stypendia na wspólne studia magisterskie, które oznaczają studia w przynajmniej dwóch instytucjach szkolnictwa wyższego za granicą;
- 125 tys. szkół, instytucji kształcenia i szkolenia zawodowego, instytucji szkolnictwa wyższego i kształcenia dorosłych, organizacji młodzieżowych i przedsiębiorstw otrzyma środki finansowe na utworzenie 25 tys. partnerstw strategicznych, które promować mają wymianę doświadczeń i powiązania z rynkiem pracy;
- 3,5 tys. instytucji edukacyjnych i przedsiębiorstw otrzyma wsparcie na utworzenie ponad 300 „sojuszy na rzecz wiedzy” i „sojuszy na rzecz umiejętności sektorowych”, zwiększających szanse na zatrudnienie, promujących innowacyjność i przedsiębiorczość;
- wsparcie obejmie także 600 partnerstw w dziedzinie sportu, w tym niekomercyjne imprezy europejskie.

- **Kontekst**

Realizacja programu Erasmus+ rozpoczyna się w okresie, kiedy w UE prawie sześć milionów młodych osób jest bezrobotnych. W Hiszpanii i Grecji odsetek ten przekracza 50 proc. Równocześnie w Unii zarejestrowanych jest ponad 2 mln wolnych miejsc pracy, a jedna trzecia pracodawców zgłasza trudności z rekrutacją pracowników posiadających potrzebne im umiejętności. Jest to dowód na spory niedobór kwalifikacji w Europie. Erasmus+, oferując obywatelom możliwości uczenia się, szkolenia lub zdobywania doświadczenia za granicą, przyczyni się do rozwiązania tego problemu.

Równocześnie wsparcie dla doskonalenia zawodowego pracowników szkolnictwa i osób pracujących z młodzieżą oraz współpraca środowiska edukacji z rynkiem pracy pozwolą na podniesienie jakości i zwiększenie adekwatności europejskich systemów kształcenia, szkolenia i wsparcia dla młodzieży.

Mobilność studentów i uczniów zawodu przyczyni się także do zwiększenia mobilności pracowników między państwami członkowskimi, bowiem osoby, które już uczyły się lub odbywały szkolenie w innym kraju, w przyszłości chętniej będą podejmowały pracę za granicą. Budżet w wysokości 14,7 mln euro uwzględnia szacunki dotyczące przyszłej inflacji. Planuje się przeznaczenie dodatkowych środków na mobilność w szkolnictwie wyższym oraz budowanie potencjału w krajach spoza UE, jednak decyzja w sprawie tego dodatkowego budżetu nie zostanie podjęta przed 2014 r.

Po raz pierwszy w programie Erasmus+ przewidziano specjalną linię budżetową dla sportu. Przez okres siedmiu lat planuje się przeznaczyć około 265 mln euro na rozwój europejskiego wymiaru sportu poprzez eliminowanie zagrożeń transgranicznych, takich jak ustawianie zawodów sportowych i doping. Wsparciem objęte zostaną także projekty transnarodowe z udziałem lokalnych organizacji sportowych, służące promowaniu np. właściwego zarządzania, włączenia społecznego, dwutorowych karier sportowców i aktywności fizycznej.

- **Co to jest Erasmus+?**

Erasmus+ jest nowym programem Unii Europejskiej na rzecz kształcenia, szkolenia, młodzieży i sportu na lata 2014-2020. Zastępuje on kilka istniejących programów UE obejmujących wszystkie sektory edukacji: „Uczenie się przez całe życie” (szkolnictwo wyższe), Leonardo da Vinci (szkolenie zawodowe), Comenius (edukacja szkolna), Grundtvig (edukacja osób dorosłych) i „Młodzież w działaniu” oraz pięć programów międzynarodowych (Erasmus Mundus, Tempus, Alfa, Edulink i program współpracy z państwami uprzemysłowionymi). Po raz pierwszy Erasmus+ oferować będzie także unijne wsparcie na rzecz sportu, zwłaszcza masowego.

W programie Erasmus+ znacząco zwiększono nakłady ze środków UE (+40 proc.) na rozwój wiedzy i umiejętności, odzwierciedlając znaczenie, jakie przypisuje się kształceniu i szkoleniu w unijnych i krajowych programach politycznych. Celem jest wspieranie rozwoju osobistego oraz perspektyw zatrudnienia.

Nowy program opiera się na doświadczeniach i sukcesie dotychczasowych programów, takich jak Erasmus, lecz jego wpływ ma być bardziej znaczący. Zgodnie z podstawowym założeniem programu inwestowanie w kształcenie i szkolenie jest kluczem do uwolnienia ludzkiego potencjału, bez względu na wiek i sytuację społeczną.

- **Jakie dziedziny będą wspierane w ramach programu Erasmus+?**

Celem Erasmus+ jest poprawa jakości i zwiększenie przydatności kwalifikacji i umiejętności. Dwie trzecie środków finansowych programu zostanie przeznaczonych na stypendia dla ponad 4 milionów osób, które w latach 2014-2020 wyjadą za granicę, aby się uczyć, szkolić, pracować lub działać jako wolontariusze (dla porównania: w latach 2007-2013 było to 2,7 milionów osób). Okres spędzony za granicą może wynosić od kilku dni do jednego roku.

Erasmus+ jest otwarty dla studentów, nauczycieli, praktykantów, wolontariuszy, osób pracujących z młodzieżą i działających na rzecz sportu masowego. Program zapewni też finansowanie partnerstw między placówkami edukacyjnymi, organizacjami młodzieżowymi, przedsiębiorstwami, organami lokalnymi i regionalnymi oraz organizacjami pozarządowymi. Wspierane będą również reformy w państwach członkowskich mające na celu modernizację kształcenia i szkolenia oraz promowanie innowacji, przedsiębiorczości i możliwości zatrudnienia.

Większe wsparcie otrzymają platformy informatyczne, takie jak eTwinning, które łączą szkoły i innych organizatorów kształcenia za pośrednictwem internetu.

Erasmus+ przyczyni się do rozwoju europejskiego wymiaru sportu, pomagając w rozwiązaniu transgranicznych problemów, takich jak ustawianie wyników zawodów sportowych i doping. W ramach programu wspierane będą także międzynarodowe projekty z udziałem organizacji działających na rzecz sportu masowego, promujące na przykład dobre zarządzanie, włączenie społeczne, dwutorowe kariery i aktywność fizyczną w każdym wieku.

• **Czym się różni Erasmus+ od obecnych programów?**

Nowy program jest bardziej ambitny i ma bardziej strategiczny charakter, zachowując przy tym najważniejsze cele, czyli podnoszenie umiejętności i zwiększanie możliwości zatrudnienia, a także wspieranie modernizacji systemów kształcenia i szkolenia oraz programów na rzecz młodzieży.

Erasmus+ będzie rozwijać efekt synergii między różnymi sektorami edukacji i środowiskiem pracy. Zamiast wielu programów istnieć będzie jeden, co spowoduje uproszczenie zasad i procedur składania wniosków oraz pozwoli uniknąć rozdrobnienia i powielania działań.

Program Erasmus+ posiada kilka nowych elementów:

- program gwarancji kredytowych, które mają pomóc studentom studiów magisterskich w sfinansowaniu pełnego programu studiów za granicą w celu zdobycia umiejętności niezbędnych w zawodach wymagających specjalistycznej wiedzy;
- sojusze na rzecz wiedzy, czyli partnerstwa między instytucjami szkolnictwa wyższego i przedsiębiorstwami, wspierające kreatywność, innowacyjność i przedsiębiorczość przez oferowanie nowych programów nauczania, możliwości kształcenia i kwalifikacji;

- sojusze na rzecz umiejętności sektorowych, czyli partnerstwa między organizatorami kształcenia i szkolenia zawodowego a przedsiębiorstwami, mające na celu promowanie możliwości zatrudnienia i rozwiązywanie problemu niedoboru wykwalifikowanej kadry na rynku pracy przez tworzenie nowych sektorowych programów nauczania i innowacyjnych form kształcenia i szkolenia zawodowego.
- połączenie dotychczas odrębnych programów związanych z międzynarodowym wymiarem szkolnictwa wyższego, co umożliwi mobilność na poziomie szkół wyższych między UE a państwami trzecimi, a także realizację projektów w dziedzinie budowania potencjału w instytucjach szkolnictwa wyższego w państwach trzecich.

- **Co się zmieni dla studentów w programie Erasmus+?**

Na wiele sposobów zwiększy się dostęp do programu. Przykładowo Erasmus+ zapewni większe wsparcie studentom chcącym rozwinąć swoje umiejętności językowe przed udaniem się na studia lub podjęciem pracy w ramach stypendium Erasmus. Zachęcać się będzie do rozwoju elastycznych metod nauki, takich jak nauczanie na odległość lub w niepełnym wymiarze czasu, przy sprawniejszym wykorzystaniu technologii informacyjnych.

Stypendia Erasmus+ będą lepiej dostosowane do konkretnych potrzeb (takich jak koszty utrzymania w państwie docelowym) i zapewnią większą pomoc studentom z mniej uprzywilejowanych środowisk, osobom niepełnosprawnym lub pochodzącym z regionów najbardziej oddalonych. Państwa mogą uzupełniać stypendia UE stypendiami wyrównawczymi finansowanymi z budżetów krajowych lub regionalnych.

Dzięki gwarancjom kredytowym wzrośnie również wsparcie dla studentów chcących odbyć pełne studia magisterskie w innym państwie europejskim. Z gwarancji tych skorzystają przede wszystkim studenci z uboższych środowisk, którzy w przeszłości nie mieli możliwości studiowania za granicą z powodu braku krajowych stypendiów lub kredytów.

Nowa Karta Erasmus będzie gwarancją udanego wyjazdu na studia, ponieważ instytucje szkolnictwa wyższego będą zawierały bardziej rygorystyczne umowy, w których określony zostanie minimalny poziom umiejętności językowych studenta i szczegółowe informacje na temat zakwaterowania i warunków wizowych.

- **Czy w programie Erasmus+ poziom stypendiów dla studentów w różnych państwach będzie bardziej zharmonizowany?**

Tak. Celem jest lepsza harmonizacja kryteriów ustalania poziomu unijnych stypendiów dla studentów, a jednocześnie zapewnienie elastyczności uwzględniającej popyt na stypendia oraz inne źródła finansowania, które różnią się w zależności od państwa. Oprócz stypendium ze środków UE studenci mogą też otrzymywać wsparcie od organów krajowych, regionalnych lub lokalnych.

Poziom unijnego stypendium zależeć będzie w pierwszym rzędzie od kraju będącego celem wyjazdu.

Państwa uczestniczące w programie Erasmus+ zostaną podzielone na trzy grupy w zależności od kosztów utrzymania. Studenci podejmujący naukę w kraju zaliczanym do tej samej grupy, co ich państwo pochodzenia, (tj. o podobnych kosztach utrzymania) otrzymają stypendium UE mieszczące się w średnim przedziale 200-450 euro miesięcznie. Kwota stypendium zostanie ustalona przez krajową agencję odpowiedzialną za zarządzanie stypendiami Erasmus+ w danym państwie. Agencja ta będzie brała pod uwagę poziom zainteresowania stypendiami oraz inne źródła finansowania. Przykładowo może przyznać instytucjom szkolnictwa wyższego minimalny lub maksymalny przedział stypendiów, w przypadku gdy możliwości współfinansowania są dostępne tylko w niektórych regionach lub instytucjach.

Studentom wyjeżdżającym do państwa o wyższych kosztach utrzymania oprócz stypendium w średnim przedziale przyznany zostanie także dodatek w wysokości co najmniej 50 euro na miesiąc (lecz nie więcej niż 500 euro na miesiąc). Z kolei studenci wybierający się do kraju o niższych kosztach utrzymania otrzymają średnie stypendium pomniejszone o co najmniej 50 euro miesięcznie (do kwoty nie mniejszej niż 150 euro miesięcznie). Wyższe stypendia UE trafią do studentów z najbardziej oddalonych regionów i państw uczestniczących w programie. Poziom unijnego stypendium zależeć będzie również od tego, czy wyjazd odbywa się w celu odbycia studiów czy też praktyki zawodowej. Osoby uczestniczące w praktykach zawodowych otrzymają dodatkowo 100-200 euro na miesiąc (oprócz zwykłego stypendium przyznawanego na naukę), ponieważ często nie mają one dostępu do tańszego zakwaterowania i stołówek dla studentów. Poziom tych stypendiów będzie ustalany przez krajową agencję lub instytucję szkolnictwa wyższego w przypadku współfinansowania ze środków regionalnych lub lokalnych.

Przewiduje się także specjalne rozwiązania dla studentów z rodzin o niskich dochodach: w zależności od wsparcia udzielonego na szczeblu krajowym organy krajowe mogą zdecydować

o przyznaniu takim studentom wyjeżdżającym za granicę dodatku do zwykłego stypendium, w wysokości 100-200 euro miesięcznie z budżetu UE.

Ponadto studenci o specjalnych potrzebach mogą wnioskować o wyższe stypendium UE na pokrycie dodatkowych kosztów.

- **Czy studenci, którzy już skorzystali ze stypendium Erasmus w ramach poprzedniego programu „Uczenie się przez całe życie”, będą mogli uczestniczyć w Erasmus+?**

Tak. W nowym programie możliwe będzie skorzystanie z finansowania Erasmus+ na naukę i szkolenie za granicą więcej niż jeden raz.

Studenci będą mogli wyjechać na studia lub szkolenie za granicą na okres nieprzekraczający 12 miesięcy w każdym cyklu studiów (licencjackich, magisterskich lub doktoranckich), niezależnie od rodzaju mobilności (studia czy praktyka zawodowa) i liczby okresów mobilności (na przykład dwa razy po sześć miesięcy lub trzy razy po cztery miesiące). Instytucje szkolnictwa wyższego mogą jednak traktować w sposób uprzywilejowany studentów, którzy jeszcze nigdy nie skorzystali z programu mobilności za granicą.

Weześniejszy udział w wymianie Erasmus w ramach programu „Uczenie się przez całe życie” zostanie uwzględniony w przypadku studentów starających się o stypendium Erasmus+ w ramach tego samego cyklu studiów. Na przykład, jeśli w ramach programu „Uczenie się przez całe życie” dany student otrzymał w przeszłości stypendium Erasmus na sześć miesięcy nauki na poziomie studiów magisterskich, wówczas może on jeszcze skorzystać ze stypendium Erasmus+ na studia magisterskie, ale maksymalnie do sześciu miesięcy. Jeśli jednak ten sam student podejmie studia doktoranckie, może on otrzymać wsparcie z Erasmus+ na okres do 12 miesięcy, ponieważ w tym przypadku chodzi o wyższy cykl studiów.

Inne rodzaje mobilności, takie jak praktyki Leonardo da Vinci w ramach programu „Uczenie się przez całe życie” lub wolontariat europejski w ramach programu „Młodzież w działaniu”, nie będą brane pod uwagę przy obliczaniu maksymalnego okresu 12 miesięcy przypadającego na jeden cykl studiów wyższych lub praktyki zawodowej w programie Erasmus+.

- **Czy mobilność nadal będzie głównym celem programu Erasmus+?**

Tak, na mobilność przeznaczona zostanie największa część (dwie trzecie) budżetu Erasmus+. Choć w programie wciąż przywiązywać się będzie dużą wagę do mobilności studentów, zwiększone zostanie wsparcie dla nauczycieli, szkoleniowców i osób pracujących z młodzieżą z uwagi na tak zwany efekt „mnożnikowy”, czyli fakt, że takie osoby prawdopodobnie wywołają większe skutki systemowe po powrocie do swoich macierzystych instytucji, wdrażając w praktyce to, czego nauczyły się za granicą.

- **W jaki sposób Erasmus+ przyczyni się do rozwiązania problemu bezrobocia młodzieży?**

Erasmus+ przyczyni się do walki z bezrobociem młodzieży, pomagając młodym ludziom w zdobywaniu kluczowych umiejętności, takich jak biegłe posługiwanie się językiem obcym, łatwość nawiązywania kontaktu z ludźmi i przystosowywania się do nowych warunków, dając im możliwość nauczenia się, jak żyć i pracować z osobami różnych narodowości i kultur.

Erasmus+ ułatwi współpracę między uczelniami i pracodawcami, aby zapewnić studentom korzyści płynące z programów nauczania dostosowanych do umiejętności potrzebnych na rynku pracy. Program pomoże także placówkom edukacyjnym i organizacjom młodzieżowym w nawiązaniu ściślejszych kontaktów z sektorem przedsiębiorstw. W ramach programu wspierane będą również reformy polityczne w priorytetowych obszarach, takich jak umiejętności cyfrowe i zwiększona przydatność na rynku pracy kształcenia i szkolenia zawodowego.

W programie Erasmus+ przywiązuje się też dużą wagę do nieformalnego uczenia się. Wszystko wskazuje na to, że pracodawcy doceniają umiejętności zdobyte w drodze uczenia się pozaformalnego, na przykład pracy jako wolontariusz. Potwierdzają to uczestnicy wolontariatu europejskiego: 75 proc. z nich twierdzi, że dzięki temu doświadczeniu poprawiły się ich perspektywy zawodowe.

Z badań wynika również, że studenci, którzy odbyli część studiów za granicą, mają większe szanse na podjęcie swojej pierwszej pracy w innym kraju.

- **Co jeszcze robi Komisja, aby zwiększyć mobilność studentów i młodzieży?**

Finansowanie jest ważne, ale same pieniądze nie sprawią, że mobilność stanie się realną szansą dla wszystkich. Musimy także wyeliminować bariery na poziomie krajowym i regionalnym, na

przykład przez poprawę dostępu do informacji, zagwarantowanie, aby krajowe kredyty i stypendia mogły być wykorzystywane do sfinansowania studiów międzynarodowych, oraz usprawnienie uznawania wyników studiów i szkoleń odbytych za granicą.

W lipcu 2011 r. ministrowie edukacji UE zobowiązali się do usunięcia przeszkód utrudniających studia i szkolenia za granicą. Aby monitorować postępy w realizacji tego planu, Komisja wraz z państwami członkowskimi opracowała tablicę wyników mobilności, w której odnotowywane są efekty działań wszystkich państw członkowskich UE. Jej wyniki zostaną opublikowane w ciągu najbliższych kilku tygodni.

Państwa członkowskie uzgodniły także cele w zakresie mobilności studentów szkół wyższych i uczestników szkoleń zawodowych. Do 2020 r. co najmniej 20 proc. absolwentów szkół wyższych w UE powinno odbyć część studiów lub szkoleń za granicą. W sektorze kształcenia zawodowego ponad 6 proc. osób w wieku 18-34 lat, posiadających kwalifikacje zawodowe, powinno mieć za sobą jakiś okres kształcenia lub szkolenia za granicą.

- **Dlaczego potrzebujemy nowego podejścia do kształcenia i szkolenia na poziomie UE?**

Sytuacja na świecie bardzo się zmieniła od czasu, gdy powstawały dotychczasowe programy. UE jest w trakcie wychodzenia z jednego z najbardziej burzliwych okresów w gospodarce naszych czasów. Blisko 6 milionów młodych ludzi w UE jest bezrobotnych, a jednocześnie 36 proc. pracodawców ma trudności ze znalezieniem pracowników o odpowiednich kwalifikacjach. Niedopasowanie umiejętności do potrzeb rynku pracy w Europie jest niepokojące: prawie 20 proc. 15-latków wykazuje braki w czytaniu, a 73 miliony dorosłych ma wykształcenie podstawowe lub nie ma żadnych kwalifikacji.

Zmienia się też europejski rynek pracy. Zwiększa się liczba miejsc pracy wymagających wysokich kwalifikacji, natomiast możliwości zatrudnienia pracowników nisko wykwalifikowanych jest coraz mniej. Szacuje się, że do 2020 r. prawie 35 proc. wszystkich miejsc pracy będzie wymagało wysokich kwalifikacji (odpowiadających wyższemu wykształceniu). Jednym z głównych celów strategii „Europa 2020” jest zwiększenie do 40 proc. (z obecnych niecałych 36 proc.) odsetka młodych osób dorosłych posiadających wyższe wykształcenie. Erasmus+ może się do tego przyczynić, pomagając ludziom w doskonaleniu umiejętności podczas studiów lub szkoleń za granicą oraz wspierając instytucje edukacyjne i szkoleniowe w innowacji i modernizacji.

Kolejnym ważnym celem w dziedzinie edukacji jest zmniejszenie odsetka osób przedwcześnie kończących naukę – z obecnych 12,7 proc. do mniej niż 10 proc. Z myślą o osiągnięciu tego celu w ramach Erasmus+ wspierana będzie modernizacja na wszystkich poziomach kształcenia i szkolenia, od wczesnej edukacji szkolnej po kształcenie na poziomie średnim oraz szkolenie zawodowe. Za pomocą wymian młodzieży i wolontariatu wspomagane będą także pozaformalne metody uczenia się.

Rozwiązaniem problemu niedoboru wykwalifikowanych pracowników może być też partnerska współpraca z przedsiębiorstwami, która zapewni przydatność programów nauczania na rynku pracy. Nowy program Erasmus+ będzie zatem promował partnerstwa międzysektorowe służące temu celowi.

- **Co przyniesie nowy program w dziedzinie edukacji dorosłych?**

Indywidualna mobilność dorosłych uczących się nie będzie już bezpośrednio finansowana ze środków programu, lecz wspierana w ramach partnerstw strategicznych.

Z możliwości nauki za granicą (zarówno krótszych jak i dłuższych pobytów) nadal korzystać będą jednak nauczyciele i pozostała kadra zajmująca się edukacją dorosłych. Istniejące obecnie trzy rodzaje działań w zakresie mobilności pracowników (doskonalenie zawodowe, asystentury oraz wizyty i wymiany) zostaną połączone w jedno działanie. Partnerstwa strategiczne przyczynią się do zmodernizowania organizacji działających w dziedzinie edukacji dorosłych.

Uruchomiona zostanie również nowa elektroniczna platforma kształcenia dorosłych w Europie (EPALE).

- **Co oznacza wymóg otwartego dostępu?**

Wymóg otwartego dostępu zapewni powszechny bezpłatny dostęp do wszystkich materiałów edukacyjnych opracowanych przy wsparciu finansowym z programu Erasmus+, zgodnie z zasadą, że to, na co przeznacza się środki publiczne, powinno służyć całemu społeczeństwu. Każdy beneficjent programu Erasmus+ będzie musiał udostępnić opracowane przez siebie materiały edukacyjne przy użyciu otwartych licencji i za pośrednictwem otwartych zasobów edukacyjnych (OER).

- **Które państwa mogą uczestniczyć w Erasmus+?**

- państwa członkowskie UE;
- kraje przystępujące, kandydujące i potencjalne kraje kandydujące korzystające ze strategii przedakcesyjnej;
- państwa Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA) będące stronami Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym (EOG);
- Konfederacja Szwajcarska pod warunkiem podpisania specjalnej umowy międzynarodowej;
- państwa objęte europejską polityką sąsiedztwa, które zawarły odpowiednie umowy dwustronne.

Państwa członkowskie UE są automatycznie uczestnikami programu Erasmus+. Pozostałe wymienione powyżej kraje mogą stać się uczestnikami programu, pod warunkiem spełnienia określonych warunków administracyjnych i powołania krajowej agencji do zarządzania programem.

Wszystkie pozostałe państwa świata są krajami partnerskimi i mogą uczestniczyć w niektórych działaniach lub pod pewnymi warunkami.

- **Dalsze działania**

Wniosek, który został przyjęty 19 listopada br. przez Parlament Europejski. W ciągu miesiąca powinien on zostać przyjęty przez Radę (państwa członkowskie). Realizacja programu rozpocznie się w styczniu 2014 r.

- **Dodatkowe informacje**

Komisja Europejska: Strona internetowa programu Erasmus+:

http://ec.europa.eu/education/erasmus-plus/index_en.htm

Strona internetowa komisarz Vassiliou:

http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/vassiliou/

- **Najważniejsze dane liczbowe: Erasmus+ (2014-2020)**

Całkowity budżet	14,7 miliardów euro ²
Beneficjenci	Ponad 4 miliony osób
Szkolnictwo wyższe	2 miliony studentów
Kształcenie i szkolenie zawodowe: uczniowie i praktykanci	650 tys. osób
Mobilność pracowników	800 tys. wykładowców, nauczycieli, szkoleniowców, kadry edukacyjnej i osób pracujących z młodzieżą
Wolontariat i programy wymiany młodzieży	Ponad 500 tys. młodych ludzi
Program gwarancji kredytowych dla studentów studiów magisterskich	200 tys. studentów
Wspólne programy studiów magisterskich	Ponad 25 tys. studentów
Partnerstwa strategiczne	25 tys. partnerstw łączących 125 tys. szkół, instytucji kształcenia i szkolenia zawodowego, instytucji szkolnictwa wyższego i edukacji dorosłych, organizacji młodzieżowych i przedsiębiorstw
Sojusze na rzecz wiedzy	Ponad 150 sojuszy ustanowionych przez 1,5 tys. instytucji szkolnictwa wyższego i przedsiębiorstw
Sojusze na rzecz umiejętności sektorowych	Ponad 150 sojuszy ustanowionych przez 2 tys. organizatorów kształcenia i szkolenia zawodowego oraz przedsiębiorstw
Szkoły	Ponad 200 tys. nauczycieli współpracujących przez internet, łącząc przeszło 100 tys. szkół w ramach eTwinning

- **Beneficjenci dotacji w latach 2007–2013**

W poniższej tabeli przedstawiono szacunkową liczbę beneficjentów dotacji UE, którzy mogli uczyć się, szkolić, pracować lub odbywać wolontariat za granicą w ramach programów „Uczenie się przez całe życie” i „Młodzież w działaniu” w latach 2007–2013. Uwzględniono działania związane z mobilnością, które kontynuowane będą w programie Erasmus+.

² Dodatkowe fundusze zostaną przeznaczone na sfinansowanie działań prowadzonych z państwami trzecimi (krajami partnerskimi), ale decyzja w tej sprawie prawdopodobnie zapadnie w 2014 r.

Finansowanie z programu otrzyma ponad 4 mln osób, które będą mogły uczyć się, szkolić, zdobywać doświadczenie zawodowe lub odbywać wolontariat za granicą. W porównaniu z liczbą beneficjentów istniejących programów stanowi to wzrost o około 50 proc.

Liczba uczestników* w latach 2007–2013	
Państwo	Ogółem
Austria	67 000
Belgia	73 000
Bułgaria	41 000
Chorwacja	8 000
Cypr	10 000
Czechy	93 000
Dania	38 000
Estonia	24 000
Finlandia	68 000
Francja	331 000
Niemcy	382 000
Grecja	50 000
Węgry	64 000
Irlandia	30 000
Włochy	220 000
Łotwa	35 000
Litwa	51 000
Luksemburg	8 000
Malta	6 000
Holandia	114 000
Polska	220 000
Portugalia	63 000
Rumunia	80 000
Słowacja	42 000
Słowenia	28 000
Hiszpania	346 000
Szwecja	50 000
Wielka Brytania	162 000
Ogółem	2 704 000

* Dane dotyczące poszczególnych państw oparte są na rocznych sprawozdaniach agencji krajowych i danych szacunkowych dotyczących wymiany, które mają jeszcze zostać dostarczone w ramach istniejących programów. Wartości zaokrąglono do tysiąca. Dane dotyczące Chorwacji obejmują okres od początku udziału tego kraju w programach (2011 r.).

Opracowała:

Dr Magdalena Skulimowska³

³ Na podstawie informacji Komisji Europejskiej.